

3958/80 Г.

WWW.UNIB.RS

РН II
20

ШОДУШАВКА.

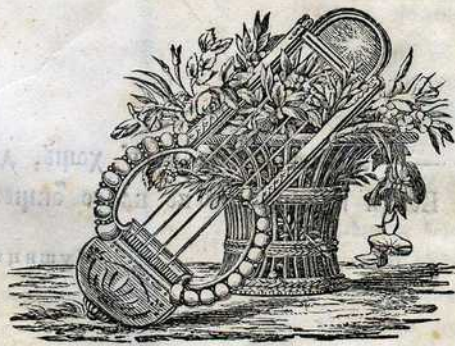
ДОДАТАКЪ КЪ СРБСКИМЪ НОВИНАМА

ЗА

год. 1845.

И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

КНИЖАРА, АНТИКВАРНИЦА
И КНИГОВЕЗНИЦА
ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ
БЕОГРАД
БАЛКАНСКА 11. — ТЕЛ. 25-263

УЧРЕДНИКЪ

МИЛОШЪ ПОПОВИЋЪ.

У БЕОГРАДУ,

ИЗДАНО И ПЕЧАТАНО У ПРАВИТЕЛСТВЕНОЈ ПЕЧАТЊИ.

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

УЧЕБНО И НАУЧНО-ИЗДАВАЧКО ПРЕДПРИЈАТЈЕ

У БЕОГРАДУ

НИЧОМР НОВОБРАД

ХАЛЕВИЦА

Мушкетир.

— — — . Како естама елит Хоши, да
Кеџа пришегају ко елаго саце.

1872

37

УЧЕБНО-НАУЧНО-ИЗДАВАЧКО ПРЕДПРИЈАТЈЕ

УЧЕБНО-НАУЧНО-ИЗДАВАЧКО ПРЕДПРИЈАТЈЕ

Q11 бр. 21.103

Handwritten signature

Handwritten mark

Ш О Д У Н А В К А.

№ 1.

Београдъ 6. Януара.

1845.

Н О В О Л Ъ Т О.

1845.

Веѣхъ поноѣи мрачно крило,
Гди нестас, што е было,
И многа се раѣа тварь,
Прекри старог' года быѣе,
А са зоромъ дана свиѣе
Новог' лѣта свѣтлый жарь.

Предъ царицу новог' года
Пада вила србског' рода
На брижљива колена:
„Добро дошла, съ неба слогомъ,
Съ изобила пунымъ рогомъ,
Кѣрн моѣног' времена!“

„Веѣхъ юначке Срба груди
Ко просвѣти време буди,
И ствара му земный рай:
Ал' у среди рая прво
И неслоге клето дрво
Посади му давно, знай.“

„И Римъ скруши време старый,
Людска дѣла оно кварн,
И хнзекій чуданъ здѣ,
И на суву прави море,
По равнина диже горе,
Земльи новый дае видь.“

„Ал' неслоге дрво Срба
Нит' оборит' боля судба,
Нит' времена може зубь.
Оно шири гране витке
Одъ косовске юште битке,
Гди оборн царства стубь.“

„И ты бешъ ми ново лѣто
У момъ србству быти свето,
Носишъ ли му слоге дарь:
Да свак' види време благо,
Што е правомъ Србу драго;
И неправи више кварь.“

Тако молеѣ' вила тужи,
Ал' царица года пружи
Златни слови писанъ листъ;
Гди е Геній србскій пис'о
Спасителну свою мысо,
Кою жели народъ чистъ:

„Люби Србе прво Бога,
Затымъ благог' Княза твога,
Александра Ћорѣвог'
И зраци ѣе братске слоге
Сасушити стабло злобе,
А узвысит' среѣе рогъ.“
Светозаръ Милетиѣ.

Ч У В С Т В О В А Н Я

У ЕДНОМЪ ОДЪ ПОСЛѢДНЬИ ДАНА СТАРЕ 1844 ГОДИНЕ.

На пребрзи мунѣ крили,
Цара богов' хитрой снаи,
Ево, роде, года край
Долети намъ као змай.

На закона вѣчна крили
Хитро лети, а немилый
Нит' сме стати единъ данъ,
Нашъ да с' сврши, чекат', санъ.

Зато, Музо, хай трубимо,
Нашъ премилый родъ будимо:
Веѣхъ славуя звони гласъ,
Зоре Срба куца часъ.

Бѣснѣти е орханъ прест'о,
У паклу е наше место,
Сломлѣнѣ му е крила летѣ,
Плутоновъ га крие светѣ.

Ведро небо садѣ е наше,
Страшила насѣ виш' неплаше:
Синуо е сунца зракѣ,
Разгоніо пакла мракѣ. —

Устай роде, садѣ е време,
Да се пакла збаци бремя:
Гони порокѣ, гони страсть,
Нѣну грозну презри власть.

Устай роде, прими цвеће,
Што т' Минерва на столѣ меће,
Гди е расло, непытай,
Већѣ му мирисѣ огледай.

Тек' бешѣ съ нѣме моћи къ мети,
Храмѣ у Муза доћи светый,
А на крили сунца твогѣ,
Што ти даде благий Богѣ.

Да! отвори умне очи,
Види, кой ти срећу точи,
Съ кимѣ бешѣ моћи јошѣ данасѣ,
Одлетити на Парнасѣ?....

Да намѣ любовь крила шири,
А вѣтрила слога шири:

Чинити е то за насѣ;
Сутра нѣ већѣ данасѣ. —

Алекса Десемировићѣ.

О П О М Е Н А.

Ohe, jam satis est!

Я самѣ у кнѣжеству Србскомѣ особито у последня времена, нарочито у тако названой Журналистики доста нескладны и управо жалостны появленія видіо, тако, да се човекѣ, кой за правымѣ напредкомѣ рода и кнѣжества съ искренымѣ и чистымѣ срдцемѣ тежи, крстити и дивити мора, како е могуће, да се таковый покорѣ предѣ свѣтомѣ, и токорсе одѣ ученога свѣта предѣ кнѣжевымѣ свѣтомѣ чини. Али последнѣ число 51. Србскогѣ Народногѣ Листа одѣ 24. Дек. прошле 1844. годане превршило е у томе сваку мѣру, и дужность према самоме себи, према роду своме, и према истини кнѣжевой, налаже ми пресећи стрелчивость и हु-танѣ, и са овомѣ Опоменомѣ изићи. У числу 43. 26. Окт. 1844. Србскогѣ Народногѣ Листа напечатане су три строфе изѣ мое Оде „моме духу,“ коя е изишла у Додатку къ числу 57. Новина Србски (Давидовићевы) год. 1821. коя се овако почињѣ:

Певай ми Душе! докле намѣ топла крвь
Крозѣ жиле тече нагло, и ружица
На лицу цвѣта, докѣ намѣ с' мили
Образе стварати красне. — —

Но само е понешто искварено, као н. п. у првой строфи стављено „докле ми“ мѣсто „докле нам“, и „докѣ ми с“ мѣсто „докѣ нам с“; у другой „сабратѣ“ мѣсто „сабрат“; у трећей „сравни“ мѣсто „сгласи“, „чиста, изкрѣнна“ мѣсто „чиста, утајивна“ (дакле тако: — о — оо, мѣсто овако: — оо — оо), „твогѣ брата сестри!“ мѣсто „твогѣ брата, сестре.“ И нѣе назначено, одѣ кога е иста Ода моме духу сачинѣна (т. е. ко, и чѣмѣ духу пѣва и говори?), но само стои: изѣ Срб. нов. дод. Б. 1821. сообщіо А. — И ово е овако прошло. Но пошто е истый саобщитѣль А. или другий зарѣ нѣкий видіо, да га нико тога ради опоменуо нѣе, нити га е по прстима ударіо, а онѣ се ослободи больма, и у последнѣмѣ числу 51. Србскогѣ Народногѣ Листа одѣ 24. Дек. 1844. печата мою Оду „Стыдѣ,“ коя се налази у првой части Лѣтописа Србскогѣ године 1825. на страна 120. и овако почињѣ:

Ноћѣ ладна, тиха покрѣ већѣ земљицу
Нам' црну своимѣ тавница крылма, и
Мѣсеца блѣдо лице, оку

Мило, већѣ плива по плавомѣ небу. — —

И тако све одѣ речи до речи, заедно са типографическими погрѣшкама (мора бити врло невѣститѣ преписиватѣль овай, кадѣ ни ове избеги умео нѣе!), коя су се пре увукле, и кое су јошѣ съ новима по обичаю умножене, осимѣ што е у трећей строфи стављено „руменомѣ“ мѣсто „дрвеніо“, а у четвртој строфи „Вило“ мѣсто „Музо“ (вальда по новой моди!); и подпише подѣ њо цѣло име свое „Андрей Христићѣ, бывшій клирикѣ“, као да е онѣ сачинитѣль речене Оде „Стыда“ пре 20. година у Лѣтопису печатане. Ако е то име истинито, онда заиста неможе бити веће безсрамности, нити ружнѣе учене краће одѣ ове нѣгово; та како се барѣ одѣ тога истога Стыда застыдіо нѣе? Или е зарѣ зато на краћу стыда нао, што у себи стыда имао нѣе? Ако ли е то име измышљено, онда е ово гадна превара предѣ свѣтомѣ и учредничествомѣ; а свакояко е спрама мене као сачинитѣля Оде неопростима обида и ружна неправда. Срамѣ и стыдѣ треба да буде оваковога безобразника! — Но поредѣ тога овакова гадна краћа неможе никако служити на честь знанію учредничества и нѣговомѣ познаванію кнѣжества Србскогѣ, а јошѣ манѣ на препоруку и важность Листа, коя овакове краће прійма и свѣту безобзирце саобщитава. Тежко кнѣжеству, тежко просвѣщенію и напредку покрай оваковы поборника, тежко и роду, гди се таковый гадный духѣ лажи, духѣ учене краће и преваре кнѣжевне удвори! —

У Београду 5. Јануара 1845.

М. Светићѣ.

НОВА ГОДИНА У ХИНЕЗКОЙ.

Може бити да нема на свѣту ни едногъ народа, кои манѣ праздника има, него Хинези. Найодличниѣ є и готово єдина епоха общегъ веселя, нова година. У вече нове године свакій бди до полночи. У ово се доба започнѣть безконачна вика, ракетле пуштаю и одъ радости на различный начинѣ съ ватромъ се сиграю. Употребляванѣ забавно съ ватромъ тако є страовито, да се веѣ въздухъ поквари. Юштѣ зоромъ врви безчисленный народъ ухрамъ; свакій є у наилучшемъ одѣлу обученъ; сродници, пріятельи и познаници єдни друге посѣштаваю. На овай данъ неможе господаръ свое слуге да позна; тако су льпо одевени, и свудъ на све стране по сокаци види се, како се покланяю и съ колени подклецаю, и опетъ украшено благодарително слово онога, кои є съ овакимъ предусретанѣмъ почествованѣ. Сва ова движенія изображаваю цвѣтъ хинезке учтивости.

Велике билете, кое Хинези у ово време єдни другима шило, украшене су са изображеніемъ, кое три одлична добра представля, т. є. єдногъ наслѣдника, явно званіє и дугъ животъ. Ове су три желѣ у фигурама представлѣне: єдногъ дѣтета, єдногъ мапдарина и єдногъ старца а коимъ єдна рода, као знакъ дугогъ живота, иде. Нова є година такоѣеръ оно време, кадъ пріятель бланъ другогъ дарива. Кадъ поклоне шило, онда поредъ нѣи метну и єданъ списакъ на црвеной артин, на кому су сви поклони написани. Онай, комъ су поклони послани, списакъ натрагъ поврати, на комъ стои написано: „съ благодарношчу примлѣно.“ То є неопростима увреда, кадъ се велико число у даровима посланы стварій натрагъ пошлѣ, но опетъ се могу, ако їй за скупощине наодимо, нѣке изабрати, а друге съ примѣчаніемъ на списку натрагъ послати, н. пр. „бисеръ се повраћа.“

Д. Аврамовиѣ.

ПРИЛОГЪ ЗА ИСТОРИЮ СРБИЄ.

Поздравляемъ васъ Войвода Радоване Грбовиѣу, здравствуйге!

Даємъ вамъ на знанѣ, како ово мое писмо примишѣ и разумешѣ, таки изволите вашу войску вратити натрагъ. Али ову наредбу да учи-

ните: 50. моцака добры пенака да одвоите и ш' нѣима два капетана, пакъ да одаю по удвѣ чете по вашей кнежини и добро да мотре на рѣаве люде, т. є. Новица, Милутинѣ, Петарѣ, Милованѣ, небыли їй ял' живе или мртве добили. Проче докъ су вамъ юштѣ люди на скупу, закажите имъ ову заповестъ, да свако село има позоръ на рѣаве люде. Ако бы гди лопови у кое село дошли, да има одма оно село скочити и лопове поватати, и своие старешини у руке предати. После ове заповести гди би се нашло да є лоповъ у кое село доодію и само леба єо, оно ће се све село и дигнути и у Москву пратити, и поараће се све. Колико ово вами препоручемъ да добро мотрите за ове одовудъ лопове т. є. за ову четворицу, ако бы тамо прешла, гди се осете, таки да се побію. —

У Барошевцу 19. Марта 1812.

Верховный Вождѣ народа Србскогъ,
ГЕОРГІЄ ПЕТРОВИЧѣ.

Изъ Барошевца

Господару Радовану Грбовиѣу Воеводи Србскому надлежитъ,

Скорѣйше

Где буде.

ПОДИЗАНЪ ПРУСКЕ НА КРАЛѢВСТВО.

(Конаць.)

Потомство, кое изъ слѣдства судити може, мора се течаю судьбе чудити, што є суета овогъ владѣтеля служила на то, да дѣйствиюсти веѣи послѣдователя нуть отвори.

Льпо вели Фридрихъ Великій у своіой книзи: „Memoires de Brandenbourg.“ „Было є примамливо єло, кое є Фридрихъ свима своимъ послѣдовательима бацію и чрезъ кое, чини се, као да їймъ є рекао: я самъ вамъ титулу прибавію, но кажите се исте достойни, я самъ темель за вашу величину положію, а вы да дѣло довршите.“

Єданъ чести достоянѣ напомень изъ правленія Фридриха I. заслужує число наметника, кои нѣгово чувство за художество осведочаваю. Онъ є основатель университета у Халли и ваяня и живописаня академіє у Берлину.

Онъ е дао Берлинъ чрезъ Фридрихову ва-
www.рошь разширити, направіо е за честь свое дру-
УН И В Е Р З И Т Е Т С К А
ге супруге Шарлотенбургъ, и завео е главный
апелляціонный судъ.

Фридрихъ е быо одъ природе добросерда-
чанъ, и знао е своіой држави у опасно време
миръ одржати.

Д. Аврамовићъ.

ОСОБИТА ПРИДИКАОНИЦА.

Одъ триумфалногъ интова польскога юна-
ка Іована Собіескогъ, коимъ се онъ слу-
жю после обране Беча, кога су Турци обсели
и у страшну неволю довели были, начинѣна е
сада придикаоница у цркви у селу Градецу кодъ
Новогъ Стетина, кое принадлежи породици
Клайстъ. Генералъ Клайстъ нашао га е за
време седмогодишнѣгъ рата у некомъ ческомъ
монастиру и собомъ узео. За сачувати га и
овѣковѣчати, данашнѣ нѣгово опредѣленіе онъ
му е дао. Добро сачувана на нѣму златна сло-
ва, то ясно свѣдоче. — Съ оваке придикаони-
це богме се даю побѣде говорника славити!

ИСКРИЦЕ.

XXVII.

Разтргнути су удови твои, славянскій слав-
ный народе, али обитеный животъ у нѣма се
миче, сваки данъ твоя крвь све то веселіе vri
и тече. Дуга быаше теби зима студена и бур-
на, па и за те почио сада пролѣтни дани за-
бѣливати, и за те почиѣ многимъ сузама за-
ливено цвѣће цвѣтати. Велезнатно е препоро-
ђаванъ твоє; као што налечи сестра на сестру,
тако се налече еданъ другомъ и пуци твои, на-
роде милый; твои езыци показую свето и не-
умрло свое братинство. Велезнатно е препо-
рођаваѣ твоє, али плачине и пустинѣ простра-
не као море раздѣлюю браћу одъ браће; жа-
лостный сынъ непознає порода майке свое.
Жалостни мы, лакша намъ е омраза него лю-
бавъ, брже се разстаємо него састаємо, руке
наше радіе убю него загрле. Мало до сада у-
чинисмо, да еданъ другога како валя познамо,

да се братински рукуємо и грлимо. Као сламу
разнешену одъ вѣтра, пустиласмо да насъ не-
срећа развіа. Све е кодъ насъ неизвѣстно: из-
говоръ, писанѣ, наука, редъ и обычаи. Све се
то мора препородити, мука е велика, али ће и
іоштъ већа радостъ быти. Поклонимо се предъ
знаменитомъ судбиномъ, коя насъ чека, оружай-
мо се чврстимъ узтрплѣнѣмъ, великодушномъ
понизношю. Ніе сада време да пѣвамо стару
славу нашу. Како човекъ, дижући велику те-
жину, мучи се и уздане, тако и мы мучећи се
радимо, и мучећи се добымо тежку круну
спасоносне слободе наше.

НАРОДНЕ СРБСКЕ ПОСЛОВИЦЕ.

(Скупіо Тодоръ Влаићъ.)

Више се трулявъ туръ ветромъ заноси,
него љчитавъ.

Шутъ съ рогатымъ бити се неможе.

За козу ніе сено.

Бадава добро семе, кадъ е рѣаво оранѣ.

Голо тиче одма крила нестече.

ДАРМАРЪ.

Слобода е обчаранный зець, за киме обчаранный ртъ, на-
родъ, непрестано трчи, а зеца неможе да ухвати.

Хинезкій царъ ніе таковый Хинезаць, као што
се мысли. Садашный хинезкій царъ говори: „Стварій на
свѣту только има, да іѣ еданъ човекъ неможе све знати. Но
чита ли кнѣнге, и обучава ли се у дѣваніама, то ће тнѣ сред-
ства наѣи, да у своєе правленію много злоупотребленія неу-
чини. Я самъ дуже одъ 50 година владао, и за то време са-
мо самъ мало блаудный почио, а то захвалити имаѣтѣтаню.“

Као што рѣка у море, тако животъ тече въ смрти; жи-
вотъ намъ се чини сладакъ, смртъ горка.

„Поштенѣ найдуже трає.“ По свой прилицъ зато, што
се найманѣ употребљава.

НОВА КНѢИГА.

*Трѣобратство, то естъ родъ, путъ, и наадъ
мужа. Творевша у три пѣсне за у Сербіилку одъ
Силе Милутиновиѣ Сарайліє. У Бѣограду, при
правителственой кнѣгопечатни 1844. — На 16-
тини стр. 72.*

Учредникъ Милошъ Поповићъ.

Издано и печатано у Правителственой Кнѣгопечатни у Београду.